

Preporuke Četvrtog plenarnog sastanaka “Strukturiranog dijaloga o pravosuđu između Evropske unije i Bosne i Hercegovine”

Nakon skoro dvije godine od kako je započeo Strukturirani dijalog o pravosuđu između Evropske unije (EU) i Bosne i Hercegovine (BiH), i opsežnih konsultacija o ključnim pitanjima pravosudne reforme, Evropska komisija hitno poziva izvršne organe na odgovarajućem nivou vlasti da finaliziraju do sada pripremane nacрте zakonâ i iste upute u zakonodavnu proceduru.

Evropska komisija podsjeća organe vlasti da prilikom izrade zakona svaki novi prijedlog mora biti usklađen sa važećim pravnim okvirom i evropskim standardima, kako bi se na taj način izbjegao konflikt u primjeni različitih zakonskih odredaba.

Štaviše, Evropska komisija zahtjeva od organa vlasti uključenih u proces usvajanja zakonâ da odmah poduzmu korake radi postizanja potrebnog konsenzusa o tehničkim pitanjima, te dobivanja najšire moguće političke podrške u odgovarajućoj fazi usvajanja.

1. Po pitanju kontinuiranog prenošenja istraga i predmeta ratnih zločina sa državnog na pravosuđe ostalih nivoa vlasti, kao i adekvatne i blagovremene dodjele potrebnih finansijskih i ljudskih resursa, Evropska komisija:

- Konstatuje napredak u procesu prenošenja predmeta ratnih zločina, te podsjeća da preostali broj zaostalih najsloženijih predmeta ratnih zločina na nivou BiH mora biti prioritetno rješavan. Pri tome, Tužilaštvu BiH se moraju obezbijediti neophodni ljudski i materijalni resursi, što su također podržala i udruženja žrtava.
- Naglašava da značajniji napredak u procesuiranju predmeta ratnih zločina može biti postignut samo uz dodjelu adekvatne finansijske podrške entitetskih i kantonalnih vlada. Prema tome, hitno poziva dotična ministarstva finansijska da odobre potrebna sredstva kako bi Visoko sudsko i tužilačko vijeće (VSTV) moglo objaviti konkurs za slobodna mjesta u skladu sa iskazanim potrebama.
- Podsjeća na važnost daljeg iskoraka u prenošenju predmeta ratnih zločina, nastavljajući sa primjenom jasnih, objektivnih i potpuno transparentnih kriterija koji su zajednički usaglašeni od strane Suda BiH i Tužilaštva BiH, i u skladu sa Državnom strategijom za rad na predmetima ratnih zločina (“Državna strategija”).
- Izražava žaljenje što su samo dva organa vlasti – Zeničko-dobojski i Kanton 10 u Federaciji BiH do sada osigurali potrebna sredstva za upošljavanje novih tužilaca.
- Poziva Nadzorno tijelo za praćenje implementacije Državne strategije ("Nadzorno tijelo") da do kraja maja 2013. godine iskordinira dostavljanje detaljnih planova rada relevantnih tužilaštava koji će sadržavati vremenske rokove za rješavanje broja zaostalih predmeta u svakom tužilaštvu, uključujući i kvalitativnu procjenu istih.
- Poziva sve nadležne organe koji učestvuju u procesu prenošenja istraga i predmeta sa državnog pravosuđa na ostale pravosudne instance u cijeloj BiH da tom prilikom uzmu u obzir potrebu nadležnih agencija za sprovođenje zakona za blagovremenim i propisnim informisanjem.
- Podstiče na prioritetno rješavanje istraga o ratnim zločinima sa elementima silovanja i nasilja nad ženama u svim tužilaštvima koja imaju u radu takve predmete.

2. Po pitanju obezbjeđenja jednakosti građana pred zakonom i primjene krivičnih zakona u predmetima ratnih zločina, Evropska komisija:

- Pozdravlja održavanje periodičnih sastanaka između predsjednika Suda BiH, predsjednikâ entitetskih vrhovnih sudova i predsjednika Apelacionog suda Brčko distrikta BiH. U skladu sa odgovarajućim zapažanjima Evropske komisije za demokratiju putem prava Vijeća Evrope ("Venecijanska komisija"), pomenutu praksu bi trebalo razraditi u svrhu uspostavljanja Zajedničkog vijeća najviših sudskih instanci.
- Bilježi trend u sudskoj praksi Suda BiH koja moguću retroaktivnu primjenu krivičnog zakona cijeni od slučaja do slučaja.

3. Po pitanju regionalne saradnje u procesuiranju počinitelja ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida, Evropska komisija:

- Pozdravlja i čestita nadležnim organima potpisivanje "Protokola o saradnji u procesuiranju ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida" između Tužilaštva BiH i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije.
- Podstiče Tužilaštvo BiH da u što skorijem roku potpiše protokol o saradnji i sa njegovim hrvatskim kolegama.
- Poziva Nadzorno tijelo da, u saradnji sa glavnim tužiocem Tužilaštva BiH definiše mehanizam za primjenu protokola o saradnji u domaćem okviru.

4. Po pitanju zaključenja sporazumâ o izručenju između BiH i zemalja u okruženju, Evropska komisija:

- Pozdravlja potpisivanje i stupanje na snagu bilateralnih sporazuma o izručenju sa Hrvatskom i Crnom Gorom.
- Podstiče finalizaciju zaključenja sporazuma o izručenju sa Srbijom i usvajanje izmjena i dopuna postojećeg sporazuma sa Bivšom Jugoslavenskom Republikom Makedonijom.
- Hitno poziva na uspostavu koordinacije između Ministarstva pravde BiH, VSTV-a i Suda BiH kako bi se izbjegli i najmanji problemi u primjeni sporazumâ o izručenju.

5. Po pitanju izrade nacrtâ Zakona o sudovima BiH, Evropska komisija:

- Oslanjajući se na zajedničko razumjevanje za uspostavom odvojenog Apelacionog suda i potrebom da se krivična nadležnost sudova BiH objektivizira, hitno poziva Ministarstvo pravde BiH da poduzme sljedeće korake do kraja aprila 2013. godine:
  - i) Finalizira nacrt Zakona o sudovima BiH, u skladu sa zaključcima TAIEX seminara podrške zakonodavnoj reformi, održanog u martu 2013. godine.
  - ii) Započne proces javnih konsultacija, i uporedo, zatraži mišljenje Venecijanske komisije.
- Očekuje od Vijeća ministara BiH da stavi Zakon o sudovima BiH na dnevni red u pogledu njegovog daljeg usvajanja za vrijeme trajanja trenutnog saziva parlamentarne skupštine.

6. Po pitanju izrade nacrtâ Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV, Evropska komisija:

- Ponavlja davanje svoje pune podrške jedinstvu VSTV-a i njegovim nadležnostima uspostavljenim na način i u postupku predviđenim ustavom i zakonom kao i ulozi koju VSTV ima u jačanju vladavine prava u BiH.
- Očekuje od Ministarstva pravde BiH da:
  - i) Finalizira izradu nacrtâ Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV, u skladu sa zaključcima TAIEX seminara podrške zakonodavnoj reformi, održanog u decembru 2012. godine.
  - ii) Započne proces javnih konsultacija, i uporedo, zatraži mišljenje Venecijanske komisije.
- Naglašava potrebu da se nacrtom izmjena i dopuna Zakona ekstenzivno reguliše pitanje sukoba interesa u pravosuđu na svim nivoima, kako po pitanju njegove sveobuhvatne prevencije tako i suzbijanja.
- Ponavlja da odgovornost sudija i tužilaca mora biti unaprijeđena putem boljeg regulisanja institucije disciplinskog tužioca, uključujući njegove ovlasti i ulogu.
- Pozdravlja mjere koje je poduzelo VSTV za poboljšanje postupka imenovanja sudija i tužilaca, uključujući uvođenje pismenog ispita kandidata koji se prvi put imenuju. Zagovara dalje iznalaženje mehanizama pomoću kojih bi se pristup pravosudnim karijerama učinio što objektivnijim i transparentnijim, u skladu sa konsolidovanim pravilima.
- Podvlači da je važno kontinuirano držati podudarnim odredbe Zakona o sudovima BiH i Zakona o VSTV.

7. Po pitanju kapitalnih investicija: Državnog zatvora visokih sigurnosnih standarda, Specijalne psihijatrijske ustanove na Sokocu, budućih prostorija Tužilaštva BiH, Evropska komisija:

- Nakon objavljivanja tendera, apeluje na Ministarstvo pravde BiH da se postupak odabira izvođača odvija na blagovremen, efikasan i zakonit način.
- Apeluje na nadležne organe vlasti Republike Srpske da bez odlaganja provedu postupak zapošljavanja potrebnog osoblja za specijalnu psihijatrijsku ustanovu na Sokocu i organizuju njihovu obuku kako bi ustanova ubrzo mogla postati operativna.
- Traži od nadležnih organa vlasti Federacije BiH da garantuju blagovremenu dodijelu finansijskih sredstva i obezbijedi materijalnu podršku potrebnih za premještanje specijalnih jedinica federalne policije iz zgrade Tužilaštva BiH i useljenje tužilaca u njihove prostorije.

8. Po pitanju podrške Evropske unije sektoru pravde (IPA 2012-2013), Evropska komisija:

(Mjera 1: Izgraditi, renovirati i popraviti zgrade sudova i tužilaštava)

- Pozdravlja postignuti napredak u odabiru odgovarajućih zgrada sudova i tužilaštava na osnovu tehničke pripremljenosti, izvodivosti i jasne povezanosti sa poboljšanjem pravosudne efikasnosti.

(Mjera 2: Budžetska podrška smanjenju broja zaostalih predmeta ratnih zločina)

- Podvlači izuzetnu prirodu podrške EU i očekuje od BiH da napravi odlučan napredak u smanjenju broja zaostalih predmeta ratnih zločina na svim nivoima vlasti.
- Pozdravlja usvajanje Akcionog plana za provođenje Državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina kao jednog od preduslova za budžetsku podršku.
- U tom pogledu unaprijed pozdravlja usvajanje individualnih planova rada od strane odgovarajućih tužilaštava, kao i ažuriranu procjenu potreba od strane VSTV-a najkasnije do kraja maja 2013. godine, a koja se odnosi na ljudske i materijalne resurse za procesuiranje predmeta ratnih zločina u sudovima i tužilaštvima na državnom, entitetskom i nivou Brčko distrikta BiH.
- Ističe da je budžetska podrška vanredna i privremena mjera koja ne može, ni u kojoj varijanti, zamijeniti redovno finansiranje pravosuđa.

9. Po pitanju procesa pripreme za narednu Strategiju reforme sektora pravde 2014-2018 (“SRSP”), Evropska komisija:

- Ponavlja da pripremanje naredne SRSP 2014-2018 predstavlja ključni strateški korak u pogledu podrške iz dolazeće IPA 2014-2020.
- S tim u vezi, poziva sve zainteresovane strane da uzmu učešće i aktivno doprinesu izradi SRSP 2014-2018 i akcionog plana za njeno provođenje, postavljajući realne ciljeve i mjerljive aktivnosti. Pripreme također moraju biti utemeljene na iscrpnoj analizi rezultata strategije iz perioda 2008-2012.
- Podsjeća da je za očekivati od svih nadležnih ministarstava da posvete dužnu pažnju uvrštavanju aktivnosti koje budu zacrtane narednom SRSP i akcionim planom za njeno provođenje u njihove godišnje planove rada.

10. Po pitanju maloljetničke pravde, Evropska komisija:

- Bilježi početak procedure usvajanja Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH.
- Očekuje da strateški dokumenti o maloljetničkoj pravdi budu usklađeni u što većoj mogućoj mjeri, kako bi se obezbijedila njihova dosljedna primjena u cijeloj BiH.
- Apeluje na nadležne organe vlasti u BiH da poboljšaju uslove boravka svih ugroženih kategorija zatvorenika, a naročito maloljetnika i zatvorenika sa psihijatrijskim problemima.

11. Po pitanju nacrtu Zakona o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u Federaciji BiH, Evropska komisija:

- Očekuje da, prije sljedeće faze u zakonodavnoj proceduri, nacrt novog antikorupcijskog zakonodavstva u Federaciji BiH koji direktno zadire u rad i organizaciju pravosuđa hitno bude predmetom rasprave sa svim pravosudnim institucijama na koje se odnosi, kao i sa VSTV-om.
- Parlament Federacije je dužan uzeti u obzir sva stručna mišljenja koja dostave sve dotične institucije. Osim toga, preporučuje se održavanje tehničkog radnog sastanka sa svim zainteresovanim stranama po ovom pitanju.

12. Po pitanju potpunog usklađivanja Zakona o sudovima Republike Srpske sa odgovarajućim preporukama VSTV-a, Evropska komisija:

- Pozdravlja usvajanje izmjena i dopuna Zakona o sudovima Republike Srpske od strane Vlade Republike Srpske i potom Narodne skupštine Republike Srpske u prvom čitanju. Očekuje se hitno okončanje procedure usvajanja.
- Čestita svim institucijama koje su bile uključene u ovom procesu na njihovoj konstruktivnoj ulozi, jer su na taj način još jednom dokazale da jasna i otvorena razmjena argumenata je jedini mogući način za prevazilaženje razlika u pogledu svakog zakonskog teksta koji se tiče reforme pravosuđa kao i reforme u ostalim sektorima.

13. Po pitanju Zakona o Programu zaštite svjedoka u BiH, Evropska komisija:

- Pozdravlja usvajanje zakona u Vijeću ministara BiH, ali očekuje da se već u ranim fazama parlamentarne procedure poduzmu koraci za prevazilaženje nedostatka konsenzusa svih ministara.
- Podvlači posebne potrebe svjedoka u predmetima ratnih zločina sa elementima seksualnog zlostavljanja i očekuje od svih nadležnih organa da obezbijede najviši nivo zaštite i mehanizme podrške žrtvama prije, za vrijeme i poslje suđenja, naročito putem zaštite identiteta žrtava i pružanja odgovarajuće psihološke podrške istraumiranim žrtvama.

14. Po pitanjima brige za korisnike suda, zaštite podataka ličnosti i objavljivanja sudskih odluka i transparentosti postupka, Evropska komisija:

- Poziva nadležne organe da uspostave ravnotežu između neophodne zaštite ličnih podataka i zahtjeva za objavljivanjem sudskih odluka i transparentnosti postupka, naročito u pogledu odluka od opšteg značaja za javnost poput onih iz predmeta ratnih zločina, organizovanog kriminala i korupcije, terorizma itd. To se može postići usklađivanjem sa odgovarajućim instrumentima Vijeća Evrope i sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava.

15. Po pitanju poduzimanja daljih koraka nakon četvrtog plenarnog sastanka u okviru Strukturiranog dijaloga, Evropska komisija:

- Podsjeća da sve prethodne tematske preporuke koje još uvijek nisu implementirane ostaju na snazi, te da im se bez daljeg odlaganja mora posvetiti dužna pažnja.
- Apeluje na institucije koje su uključene u taj zadatak da pripreme detaljan ažuriran izvještaj o implementaciji preporuka do slijedećeg plenarnog sastanka Strukturiranog dijaloga.